

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce: S nimi, ne o nich: dospívající hrdinky v současné kinematografii
Autor/ka práce: Darja Miková
Studijní program: Scenáristika a dramaturgie
Typ studijního programu: [bakalářský]

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Název práce je lehce zavádějící – cílem není, jak by název mohl sugerovat, zobecnující text o současných filmech s dospívajícími hrdinkami, zkoumání je hned od úvodu vymezeno úžeji. Darja Miková se zaměřila na podrobnou analýzu dvou výrazných, festivalově úspěšných filmů, Aftersun a Muréna, přičemž je analyzuje specificky se zaměřením na to, jak zobrazují své nezletilé hrdinky a proč to ve výsledku je tak působivé, a to jak tematicky, tak i z narativního a formálního hlediska. Prostředkem k zúžení perspektivy bylo velmi vhodné a promyšlené metodologické uchopení skrze fenomenologický přístup zkombinovaný s poznatky z vývojové psychologie. Je výrazným kladem práce, že se autorce textu podařilo takto funkčně zúžit cíl bádání na jednu specifickou rovinu dvou zkoumaných děl. Nejčastějším problémem bakalářských diplomových prací na FAMU bývá právě to, že jejich autoři volí až příliš široké téma, které následně ani nemohou zpracovat do hloubky. Zde se podařil pravý opak – dobře a logicky omezit jak zkoumaný vzorek děl, tak témata, jimž se autorka v práci věnuje, díky čemuž bylo možné vytvořit velmi detailní a koncentrovanou analýzu obou děl zaměřenou na určitý jejich aspekt.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Text je aktuální v tom, že zkoumá dva výrazné, originálně vyprávěné i natočené filmy z let 2021 a 2022, které nám něco vypovídají jak o aktuálních proměnách filmového jazyka a narace, tak i o současném prožívání dospívajících dívek v reálném světě.

Z hlediska metodologie patří práce k výrazně nadprůměrným: autorka se na počátku věnuje pečlivě úvahám a vysvětlením, na co a jakým způsobem se bude zaměřovat, přičemž se opírá především o koncept tzv. „živoucího těla“ z fenomenologie. Filmová fenomenologie je stabilní, produktivní proud uvažování o filmu (nejvíce asi reprezentovaný Vivian Sobchackovou), výhodou této metody je, že umožňuje zaměřit se na těla nějak se pohybující a interagující v prostoru, tedy zkoumat podrobně kvality, které jsou pro kinematografii zásadní. Druhá průběžně se objevující metodologická pomůcka jsou poznatky z vývojové psychologie o dospívání dívek, které také napomohly vhodné strukturaci práce a tomu, aby se analýza zaměřila na relevantní aspekty.

Za jediný problematický aspekt zvolené metody výzkumu považují rozhodnutí provádět komparaci obou snímků - věnovat se tomu, co vše mají společného a na to se specificky zaměřovat. Působí to příliš arbitrárně (vždy když si vezmu dva snímky, tak najdu něco, co mají společného – ale proč by to mělo být důležité?). A nevede to podle mne navíc vždy k zajímavým výstupům (např. prostor moře je sice zásadní pro film Muréna, ale při interpretaci filmu Aftersun na mne urputné hledání toho, co moře a voda znamenají v tomto snímku, působilo nadbytečně).

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Jak jsem zmiňovala, fenomenologická perspektiva pomohla autorce k tomu, aby velmi detailně a do hloubky prozkoumala postavy hrdinek coby těla mající určité limity a kompetence a nějak specificky se vztahující k okolnímu prostoru a k jiným tělům. Tento úhel pohledu je pro filmovou analýzu velmi produktivní, odvádí nás od toho, co je příliš explicitně na povrchu (např. řečené v dialogích) a vede k odhalování jemnějších významových nuancí, které jsou spjaté s ambivalentními, podvědomými, nevyzvořenými motivacemi a pocity postav. Darja Miková sama si všímá, že takový přístup je pro ni coby scenáristku velmi inspirativní – i když se jedná o analýzu používající určité teoretické akademické postupy, tak velmi dobře odhaluje, jak a proč hrdinky zkoumaných filmů působí na diváky a jak toho tvůrci filmů dosáhli za použití práce se scénářem, mizanscénou, herectvím, kamerou atd. Diplomová práce je původní je v tom, jak pečlivě a objektivně zkoumá dané dva snímky, a v tom, jak chytře využívá fenomenologický přístup a uvědomuje si jeho využitelnost v rámci scenáristického/dramaturgického uvažování.

Logická stavba a členění práce:

Text je členěn logicky a přehledně. Na začátku jsme seznámeni s cíli, metodou, hlavními pojmy, závěr přináší shrnutí i různé potenciální cesty, jak by se dalo na uskutečněný výzkum dále navázat.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Text je formálně v pořádku. Drobnou výtku lze mít jen k poznámkám pod čarou, kde někde chybí správný bibliografický odkaz (viz hned 1. poznámka, kde by měla být bibliograficky správná citace dané webové stránky) a není dodržována úplně gramatika (chybí tečky na konci vět apod.).

Práce s informačními zdroji:

Darja Miková nepoužívá v podstatě mnoho zdrojů z odborné literatury, v rámci svého bádání se neponořila nějak hlouběji do např. filmové fenomenologie. Nicméně za mne je to zcela v pořádku – jsme na tvůrčí škole a je logické, že studenti nemají čas metodu bádání, kterou použijí pro svou analýzu, nastudovat zcela podrobně a v nějakých jejích historických proměnách. Důležité je, že se zdroji pracuje funkčně, koncepty, které z nich přejímá, jsou užitečné, napomáhají zcela konkrétně tomu, aby se její přemýšlení nad zkoumanými filmy neroztříštilo do příliš mnoha směrů a naopak velmi vhodně navádí pozornost v rámci analýzy na některé aspekty, které by jinak mohly ujít pozornosti, a jejich provázanost v koherentním myšlenkovém systému.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Bakalářská práce je velmi dobře napsaná – autorka píše srozumitelně, argumentovaně, s pojmy pracuje korektním způsobem.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Bakalářskou práci považuji celkově za velmi zdařilou díky tomu, že je metodologicky propracovaná, analyticky vnímavá a čtivě napsaná a díky tomu, že přináší netriviální poznatky o dvou důležitých

současných filmech a zároveň o využití fenomenologické perspektivy při uvažování o filmových postavách.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě: Proč autorka textu zvolila metodu komparace dvou titulů hledání jejich společných rysů – jaké výhody a nevýhody to s sebou nese? V čem jsou ony dva zkoumané filmy typické anebo naopak výjimečné v rámci současné tvorby zabývající se dospíváním mladých dívek – podařilo se během výzkumu dospět k nějakým závěrům i na tuto otázku (i když nebyla sama cílem bádání)?

Doporučení práce k obhajobě:

Ano, práci doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: A

Datum vypracování posudku:

12. 9. 2023

Hlana Bene
.....

Jméno oponenta práce

12. 9. 2023
.....

(datum a podpis)